

הצגה

שמעון לוי

אילום: דניאל

פטיש בראש

פרשות רצח, קבוצת התיאטרון של רות קנו, מרכז סוזן דלל

"גם אפס מעשה הוא מעשה. גם הקשבה, ציפייה, ריצה כדי לצפות...", ואחרי דקות מועטות מתברר לכולנו שאין מדובר בגרמנים המתחשכנים עם עמידתם מנגד כאשר רצחו יהודים, מדובר בנו.

"אין מה להשוות", כמובן, וקשה לנווט בין הבוטות הפטניית של הצגות פרינג' פוליטיות בארץ לבין המקמקותו המסורתית של התיאטרון הרפרטוארי. אבל רותי קנר עושה זאת בשפת תיאטרון מעודנת, עתירת דמיון וברורה עם צוות מעצבים ושחקנים נהדר.

לפני תחילת המופע יושבים השחקנים במדיטציה קפואה כמו קהל בקטטוניה, מתעוררים בהדרגה, אחר כך יפצחו גרעינים, מנהג בלתי גרמני בעליל, ואחד מהם, אחר כך, "יטעה" ויגיד "בנובמבר 1948" במקום "1938", כלומר ליל הברדלח. גם הסיום קושר את הטקסט הגרמני להתקבלותו הצפויה כאן, עכשיו.

הטקסט של מנפרד פרנקה, שתירגמו להפליא אילנה המרמן ורוני לוביאנקה, מספר על רדיפת יהודים לפני פרוץ המלחמה ותוהה איך היינו מגיבים על שכנים שלנו, שפורצים לדירתם ו"משלחים" אותם? האם היינו באים לעזרתם?

שפת התיאטרון של קנר שזורה מתנועה בחלל, מצלילים ומאוסף דימויים עשיר היא מדברת עם המקור הגרמני ולעיתים הופכת אותו למרכיב משני, אפילו בנאלי, כמו הבנאליות של הרוע. ההצטרפות "לא היתה לנו ברירה" של הגרמנים לכאורה מאז, מנהלת בהצגה דיאלוג סמוי ובעצם גלוי וחרף מאין כמותו עם הקהל עכשיו, עם הטענה הפטניית של "אין ברירה" ביחסנו לדיכוי הפלשתינים.

ההצגה הזאת משקמת את האמון בכוחה של האסתטיקה הבימתית הצלולה, בכוחו של תיאטרון תרפויטי מעולה, לומר דברים קשים בלי לחבוט בפטישים של מסר על ראשו של הקהל מבחוץ. את הפטישים מצליחה ההצגה הזאת לעורר בתוך הראש, שיכו מבפנים.